

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobce: **L. F.**, zastoupen JUDr. Bc. Jiřím Štumarem, advokátem se sídlem Plovární 478/1, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 1760/18, Plzeň, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2024, č. j. PK-RR/7132/24, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 1. 2025, č. j. 77 A 68/2024-19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] V projednávané věci se Nejvyšší správní soud zabýval opožděností žaloby proti rozhodnutí nařizujícímu odstranění stavby, které bylo žalobci doručeno již za účinnosti právní úpravy zkracující lhůtu pro podání žaloby ze dvou měsíců [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.)] na jeden měsíc (§ 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon).

[2] Stavební úřad prvostupňovým rozhodnutím nařídil žalobci odstranění *Stavby na pozemcích p. č. X a p. č. X v k. ú. X*. První zamítavé rozhodnutí o odvolání zrušil Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 9. 9. 2024, č. j. 77 A 1/2024 - 65, a to pro nedostatečně zjištěný skutkový stav. Následně žalovaný odvolání opět zamítl.

[3] Proti tomu žalobce brojil žalobou, kterou krajský soud odmítl napadeným usnesením jako opožděnou. Shledal totiž, že napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno

dne 14. 11. 2024, a proto zvláštní měsíční lhůta pro podání žaloby uplynula již dne 16. 12. 2024. Žalobce ovšem podal žalobu až 31. 12. 2024, tedy opožděně (bod 7 napadeného usnesení).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, v níž navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel poukázal na přijatelnost kasační stížnosti. Poté uvedl, že žalovaný v řízení výslovně postupoval podle dřívějších stavebních předpisů, čímž v něm vyvolal legitimní očekávání; proto aplikace nové právní úpravy krajským soudem byla nepředvídatelná. Zároveň měl za to, že nelze ve správním řízení postupovat podle již neúčinné právní úpravy a následně v soudním řízení podle úpravy platné a účinné. Takový postup vykazuje ústavněprávní deficit – z hlediska ochrany práv je správní a soudní řízení jeden celek.

[6] Stěžovatel zároveň nesouhlasí s tím, že nová úprava žalobní lhůty se má vztahovat i na řízení zahájená před její účinností. V tomto ohledu pak poukázal na oslabení důvěry ve stabilitu nové právní úpravy opakovanými a značnými novelizacemi. Tento výklad pak představuje šetrnější přístup k jeho právům.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na znění přechodných ustanovení stavebního zákona. V souladu s nimi je nutné na soudní řízení zahájené po nabytí účinnosti stavebního zákona aplikovat zkrácenou žalobní lhůtu. Správní a soudní řízení jsou přitom odlišná řízení. Proto žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Následně přezkoumal usnesení krajského soudu v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, včetně důvodů, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Kasační stížnost **není důvodná**.

[9] Kasační soud předně uvádí, že na projednávanou věc nedopadá institut nepřijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. se tento institut vztahuje na věci, které před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Žaloby proti rozhodnutím o odstranění staveb, kterých se týká toto řízení, projednávají specializované senáty a nikoliv samosoudci (§ 31 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Proto se kasační soud splněním podmínky přijatelnosti nezabýval.

[10] Judikatura se již otázkou „zkrácení“ žalobních lhůt v souvislosti se změnou stavebních právních předpisů [zrušení zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a jeho nahrazení stavebním zákonem] ve vztahu k rozhodnutím vydaným a doručeným po účinnosti nové úpravy zabývala. Od jejích závěrů není důvod se v projednávané věci odchýlit.

pokračování

[11] Nejvyšší správní soud posuzoval situaci, ve které bylo správní rozhodnutí vydáno i doručeno žalobci za účinnosti nové právní úpravy. Dospěl přitom k jednoznačnému závěru, že se plně uplatní § 306 odst. 1 stavebního zákona (rozsudek NSS ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025 - 34, body 10 až 15). Ostatně již dříve kasační soud uzavřel, že „zkrácená“ žalobní lhůta se uplatní i v případě, bylo-li správní rozhodnutí za účinnosti nové právní úpravy alespoň doručeno (rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024 - 42, bod 12). V obou situacích shledal žalobu podanou v „obecné“ dvouměsíční žalobní lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.) jako opožděnou.

[12] Ústavní soud poté (viz náleze ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, body 39 a 45) za situace, ve které bylo správní rozhodnutí žalobkyni doručeno za účinnosti předchozí právní úpravy s tím, že se část dvouměsíční žalobní lhůty uběhla až po účinnosti nové úpravy, uzavřel, že speciální jednoměsíční lhůtu lze aplikovat pouze na lhůty započaté po účinnosti nové úpravy. Jinými slovy tak Ústavní soud potvrdil, že délka lhůty pro podání žaloby se odvíjí od právní úpravy účinné v okamžiku doručení napadeného správního rozhodnutí.

[13] V projednávané věci bylo rozhodnutí stěžovali doručeno dne 14. 11. 2024, tedy až po účinnosti nové právní úpravy (ode dne 1. 7. 2024). Lhůta pro podání žaloby, která zásadně běží od doručení rozhodnutí žalobci (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), tak počala běžet za účinnosti nové právní úpravy. Za takové situace bezpochyby v souladu s uvedenou judikaturou platí, že se aplikuje „zkrácená“ žalobní lhůta v délce jednoho měsíce. Ta přitom platí *„bez ohledu na to, zda je stěžovatel osobou, která se zabývá stavebním právem, či nikoli“* (rozsudek NSS č. j. 10 As 241/2024 - 42, bod 13).

[14] Se stěžovatelem se pak nelze ztotožnit ani ohledně jednotnosti správního a soudního řízení. Jak poukázal žalovaný, naopak platí, že *„právní ochrana poskytovaná správními soudy je ochranou originální a není pokračováním správního řízení“* (usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007 - 62, č. 1472/2009 Sb. NSS). Podáním žaloby se zahajuje nové řízení, a to před krajským soudem. Proto se ve vztahu k žalobní lhůtě neaplikuje ani § 330 odst. 1 stavebního zákona, dle kterého *„[ř]ízení a postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů“*. Soudní řízení totiž není pouze další fází řízení správního. Konečně ani § 331 téhož zákona na tuto situaci nedopadá, neboť žalobce nezahájil soudní řízení před nabytím účinnosti stavebního zákona (totožně viz náleze ÚS sp. zn. I. ÚS 3241/24, bod 34). V tomto ohledu stěžovatel nedoceňuje, že správní orgány postupovaly v souladu s § 330 odst. 1 stavebního zákona podle původních stavebních předpisů (a to by tvořilo i referenční rámec při přezkumu jejich postupu správním soudem – viz § 75 odst. 1 s. ř. s.), nicméně řízení před správním soudem, jako samostatné řízení, má svoji vlastní úpravu, která je na procesních předpisech aplikovatelných před správními orgány nezávislá (není-li stanoveno jinak).

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Jelikož bylo napadené rozhodnutí doručeno již za účinnosti nového stavebního zákona a právní úpravy „zkrácené“ lhůty v délce jednoho měsíce pro podání žaloby (§ 306 odst. 1 stavebního zákona), Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že žaloba je opožděná.

[16] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s.

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl kasační soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v souvislosti s tímto řízením nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Soud mu tedy náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu